

najviših krogih ni ostal brez vtiska; Hrvaški poslanci so mu „in corpore“ se zahvalili, da je tako toplo zagovarjal pravice Slovanov, da bi jih sam Slovan ne mogel toplejše, in čujte! celó Magjara Secsen in Aponyi sta mu ploskala, dasiravno je današnje večino Ogerskega zbora šibal. — Počil je uni dan glas na Dunaji, da grof Potocki utegne na mesto Andrassyjevo stopiti. Posnela se je ta misel s tega, da ga je presvitli cesar sam parkrat obiskaval, ko je na Dunaji bival. Al stvar je drugačna. Da Potocki ni zmožen pôsła unanjega ministerstva, to on sam ve, al, če tudi z dušo in telesom Poljak, je Potocki vendar prijatelj Rusije, kjer ima 40 štirjaških milj posestva v Volhinji, in cesar je hotel prav resnično poročila izvedeti o Ruskih razmerah. — Minister Lasser je dobil dopust do konca maja in zapusti Dunaj še zmirom hudo bolehen, tudi Stremajerju prigovarjajo zdravniki, naj nemudoma odlazi v Krapino. — Kaj pa grof Hohenwart? boste morebiti radovedno vprašali. Da ga presvitli cesar posebno visoko ceni, to se je zopet pokazalo na poslednjem dvorskem balu, ker ga je odlikoval, kakor nobenega drugoga. — Ker domačega perila ni kazalo v zbornici Dunajski prati, bo menda, kakor slišim, dr. Vošnjak odgovoril g. Dežmanu na unidanje njegove otrobe na drugem mestu.

Z Vrhnike 1. apr. — Pretekli teden se je tukaj in v okolici Vrhniki klatil stekel pes, ki je popadal pse, race in tudi druge živali, morebiti je vgriznil tudi kakega človeka. Vstrelil ga je potem naš konjač. To se nam treba zdi naznaniti, da se s popadeno živino ali popadenim kakim človekom po postavi ravná in odvrnejo velike nesreče.

Iz Ljubljane. — Volitve mestnih odbornikov se pričó že drugi teden, zato se zbirajo narodnjaki v čitalnici, liberalci (oder was?) pa v kazini, da si izberó kandidate za mestni odbor. Čudno, da Ljubljanski liberalci svoj prapor, ki so ga miši v preteklih 10 letih že vsega oglodale, še zmirom kvišku držé, čeravno vidijo in slišijo, da v Dunajskem državnem zboru — v zbornici poslaniški in gospôski — že umira desetletni ustavoverski liberalizem tako, da pri najhujših pšicah, katere letijo na vlado in njeno ustavoverno stranko, se ne najde noben zagovornik več, ki bi uno in to branil. Se ve da kolovodje naših liberalcev se zanašajo na to, da veliko veliko Ljubljanskih volivcev nič od tega ne vé, da bode nemčurskega narobeliberalizma kmalu konec, drugi pa se ž njim vred hočejo raji položiti v grob, kakor da bi priznavali pravo ustavno, vsem narodom pravično svobodo. — Pa pustimo te mučenike na kant prišlega liberalizma, in naj povemo našim volivcem, katerim ni še ugasnila zadnja iskrica pravega domoljubja, da v shodu narodnih volivcev 1. dne t. m. so bili za 3. volilni razred za kandidate izbrani: dr. Karol Bleiweis, France Goršič, Vaso Petričič, France Potočnik (vsi dosedanji odborniki) in pa (nov) Franc Peterca, — za 1. volilni razred pa: Franc Bučar, Mihael Pakič in Jožef Strzelba. Volitve v 2. volilnem razredu se udeležiti že zdaj bilo bi tako brezpametno, kakor če 100 vojakov bi se hotelo v boj spustiti z armado, ki šteje 1000 glav. Zato se naši ne udeležijo volitve v 2. razredu.

— (Iz seje deželne odbora 30. dne t. m.) Oddalo se je 16 sirotinskih ustanov po 48, 50, 52 in 54 goldinarjev, za katere se je oglasilo 261 prošnjikov iz vse dežele v starosti od 6. do 15. leta. — Deželni odbor je pritrdil predlogu pomnoženega krajnega šolskega sveta, da se učitelj Franc Muhič iz Vrha definitivno postavi v službo 2. učitelja na trirazredni ljudski šoli

v Šent-Jernejju. — Sklenilo se je, oddati vodstvo nemškega gledišča za sezono 1878/9 podvzetniku E. Ludwigu iz Iglave. — Služba sekundarija v deželni bolnišnici se razpiše z natečajem do 15. aprila.

— Na korist „narodni šoli“ je v nedeljo v čitalnici govoril dr. Zarnik o najnovejši zgodovini zedinjene Italije. Dvorana je bila polna in zanimivi govor je bil z občno pohvalo sprejet. — Prihodnjo nedeljo govori dr. Karol Bleiweis o onih nesrečnih ljudeh, katerim se je pamet zmešala in katerih je dandanes čedalje več, ter o sedanjih prenauredbah norišnic na boljo pomoč zblaznelim.

— Deželna komisija za konjerejo na Kranjskem bo zopet nekoliko žebcev kupila. C. kr. deželna vlada vabi tedaj naše domače konjerejce, naj se zadnji čas do konca tega meseca oglasijo pri imenovani komisiji, če imajo na prodaj za pleme pripravnih žebcev in naj jej povedó ceno. Kupijo se pa le žebci, ki so najmanj 3 leta, pa ne čez 7 let stari, pa imajo sicer za pleme potrebne lastnosti.

— Radostni smo sprejeli novico, da naš vrli rojak, gosp. Franjo Kuralt, dozdej učitelj na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole Goriške, je imenovan za tajnika gospodarskega društva v Zagrebu. V gospodarskih znanostih teoretično in praktično izurjen in Hrvaškega jezika zmožen bode gotovo mož na pravem mestu.

— Gosp. Samasa je poslal v Pariško razstavo 3 zvonove in pa zbirko cerkvenih svečnikov pa dva lustra iz broná, ki se svetijo, kakor da bi bili pozlačeni ter so veliko bolj praktični memo navadnih plehastih in posrebernjenih. Zvonovi imajo imé patronom cesarjeve rodovine: sv. Frančiška, sv. Elizabete in sv. Rudolfa.

— (Slomšekova podoba), po natorni velikosti, ki jo iz Kararskega marmorja izdeluje gosp. Zajic, je že toliko dodelana, da v malo tednih jo utegnejo v Maribor dobiti. Obraz je ves podoben živemu in vsa druga oprava je tako lično izdelana, da je bodo častitelji nepozabljivega knezoškofa gotovo srčno veseli. Gospod Zajic se je s tem delom zopet skazal umetnika.

— (Izdavanje Valvazorja) se pridno nadaljuje. Ravno kar je prišel na svetlo 30. snopič ali V. knjige 3. snopič. Založnik in tiskar gosp. J. Krajec v Novomestu je dal napraviti krasne usnjate platnice tej slavni knjigi, ki se bodo dobivale že ta mesec po 2 gold. pri založniku.

— „V nedeljo gremo pa vsi v slovensko gledališče“ — tako slišimo zdaj povsod govoriti. Zakaj neki? Gosp. Kocelj, režiser slov. predstav, ima ta večer svojo benefico, v kateri se bode predstavljala — tandem ali quando! — izvorna igra, ki je na domačih tleh se rodila, namreč: „Dan Slave ali krščansko-turška vojska“, zgodovinska žaloigra v 4 aktih, katero je spisal gosp. Franc Potočnik. To delo je sicer prvenščina iskrenega našega narodnjaka, pa sliši se, da je jako zanimivo, ker se vrši deloma tudi v Ljubljani in pred Siskom.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Največ pozornosti je zadnje dni vlekkel na-se Ruski general Ignatijev, ki je prišel na Dunaj 26., a odšel 31. marca. Z lahko opravičeno nepotrpežljivostjo je pričakoval svet gotovih novic o tem, kaj je opravil, in tem manj bo zdaj nezadovoljen, ker ne bo zvedel nič gotovega. Le toliko se zdaj sme trditi, da ni nič posebnega opravil. Njegov namen je bil, sporazumeti se z Andrassyem, s katerim se je razgovarjal cele štiri ure. Cesar ga je sprejel 27. dne

marca meseca. — Kakor se izvé po listih, Ignatjev ni imel posebnih pooblastil, ampak le želje in zahteve Avstrije sabo vzeti v Petrograd. Potoma se je imel ustaviti v Berlinu ter govoriti z Bismarkom. Andrassya ni mogel pregovoriti do kakih gotovih obljub, kakor se piše z Dunaja, a vendar je skoro gotovo to, da o kaki Rusko-angleški vojski bo Avstrija neutralna. Z Angleško se Rusija menda ne bo pogajala, čeravno novejši telegrami tudi to poročajo. — Slednjič bodijo omenjene še besede, katere je Ignatjev neki pred svojim odhodom izrekel: „Rusija je pripravljena Avstriji dati nepopisan list papirja, da naj zapiše ná-nj svoje želje.“ — Kaj bodo na Dunaji zapisali na ta prazni papir? Bog vedi, ker se Bosne in Hercegovine na vso moč branijo.

— Iz zbornice poslancev imamo poročati sledeče: O razpravi vladnega predloga, naj se stara pogodba z Ogersko še podaljša za 2 meseca, to je, do konca maja meseca, je proti vladnemu predlogu prvi poprijel besedo poslanec Steudel, eden izmed najskrajnejših Dunajskih levičnjakov, reši, da, če kaj svetu more kazati strašno mršavo stanje sedanjih Avstrijskih političnih razmer, so to vsake baže provizorji, po katerih se valja cesarstvo. Kaj li pomenijo vsi ti provizorji? Nič družega ne, kakor to, da po tej poti ne moremo več naprej, pa si te sramote ne upamo javno pripoznati. Da pa jarma, ki smo ga 10 let nosili, ne moremo še dalje in še težjega vzeti na svoje rame, temu menda v tej zbornici ne bo oporekal nobeden. Toraj nam ne ostaja družega, kakor presekati ta vozec z ono zvezo, po kateri se Ogerska skup drži z Avstrijo le po osebi vladarjevi. — Levica mu je živahno ploskala. — Za njim se je oglasil Goriški poslanec grof Coronini. O njegovem sila dolgem govoru trdijo časniki, da je bil nekak vladen program, to je, mož je razkladal, kako bi on vladal, če bi prišel v ministerstvo. Solil je svoj govor celó s pesniškimi citati Schillerjevimi in Petrarkinimi ter namesto pogubnega dualizma priporočal centralizem! — Mož je pač veliko pozabil, pa se ni nič naučil. — Za njim je jedrnato govoril dr. Vošnjak. „Po skoro desetletnih razpravah — je rekel med drugim — prišli ste vlada in ustavoverna stranka tako daleč, da nam pa zopet le predlagate provizorij za 2 meseca. Zdaj, ko vsak Avstrijsk domoljub mora živo želeti, da bila bi Avstrija složna vznotraj, potem pa mogočna navzunaj, zdaj treba je, da spolnite, gospôda, svojo obljubo, ki ste jo leta 1871., ko ste v zvezi z Magjari vrgli Hohenwartovo ministerstvo, dali narodom in kroni, namreč to, da Vi edini ste zmožni Avstrijo v lep red spraviti ter sporazumeti se z Ogri. Al namesti dovršene poravnave leži pred nami cel kup nerešenih vprašanj, zmešnjav brez konca in kraja. In vendar mislijo gospodje na vladnih klopeh pogodbo izgotoviti v 2 mesecih! Tega si pač sami ne verjamejo... Čez dva meseca bomo tam, kjer smo zdaj, in treba bo dovoliti zopet kak provizorij morda za en mesec ali celó le za 14 dni in tako dalje... Da narodi Avstrijski takih razmer slednjič do grla niso siti, je temu vzrok le njihova pozabljivost in potrpežljivost... Skrajni čas bi tedaj bil, da bi gospodje, ki ne znajo razmotati vozla, svoj posel izročili drugim možem. Vsak, čegar oko ni slepo po strankarski strasti, mi mora pritrditi, da po dualizmu Avstrija nikakor ne more priti do pravega reda. Dualizem ima za Avstrijo nevarna načela, ker podpira edino le Nemce in Magjare, zatira pa Slované na obeh stranéh. Prav ta dualizem je pritrjal Avstrijo na kraj brezdna; ako bo še dalje trajal, razdjalo bo cesarstvo. Res čudno je, da

vkjub ogromnim žalostnim skušnjam sedanji voditelj niso še prišli do pravega spoznanja.“ — Potem bere iz nemške „Nationalzeitung“, ki je glasilo zdaj na Nemškem vladajoče narodno-liberalne stranke, nekoliko vrstic, ki hvalijo Greuterjev govor v delegaciji, kjer je s tehtno besedo zagovarjal Slované, pa konečno silno kľofuto dajejo Dunajskim slavofagom, rekoč: „kdor spleh na Dunaji o Slovanih kaj črhne, ga imajo že za hlapca Moskovitarjev.“ — Tako sodijo zunaj — o naših razmerah. Naši državni kolovodje pa hočejo vprašanje slovansko, ki je gotovo silne važnosti za Avstrijo, s poti spraviti s tem, da ga čisto prezirajo. Zato bom jaz glasoval zoper vladni predlog, a sam ne stavim nikačega predloga, ker vem, da bi ga ta zbornica ne sprejela. Zato pa tudi prepuščam vso odgovornost oni stranki, ki je nekđaj kroni in narodom Avstrijskim obljubila, da bo vse uravnala, tudi pogodbo z Ogri. „Hic Rhodus, hic salta!“ — kliče slednjič ustavoverni stranki in vladi.

— V zbornici gosposki je pretekli teden hudo šumelo, ko se je pretresel proračun državni. Manj važno je to, kar se je govorilo, memo tega, kedó je govoril sodbo o slabem denarnem gospodarstvu sedanje vlade in njene stranke. Grof Rechberg, grof Leon Thun in fzm. baron Koller — samo odlična imena, ki so nekđaj bili ministri — so neusmiljeno šibali pogubno finančno gospodarstvo. Grof Rechberg, minister vnanjih oprav pod ministerstvom Belkredijevim, je povdaril, da takrat so državni stroški za Avstrijo in Ogersko skupaj komaj toliko znesli, kakor zdaj za samo Avstrijo, in vendar državni organizem ni slabejš bil kakor je danes. Posebno hudó pa je nekđanji minister za nauk in begočastje grof Thun nabil puško, s katero je s številkami streljal na vlado od onega časa, kar se je rodil dualizem v Avstriji, — s številkami, ki se ne dajo tajiti. „Takrat — je rekel — se je državni dolg znižal za 20 milijonov, obrestno breme pa se je tudi s potuhnenim bankrotom zmanjšalo za 20 milijonov gold. Pod ministerstvom Brestelnovim in Holzgethanovim do leta 1872. se je zboljšal denarni stan, stroški državni so se poravnali z dohodki. Od leta 1873. naprej pa smo zagazili zopet v grdo mlako: od leta 1873 do 1876 — tedaj o 3 letih — so se državni dolgovi povikšali za 193 milijonov, obrestno breme pa za 7 milijonov — in pri ljudstvu se kaže, da ne zmoredavkov. Lansko leto se je za 79 milijonov novega dolga naredilo in za obresti činž bo treba plačati 124 milijonov. Zopet smo tedaj blizo bankrota. In kje tiči vzrok tega žalostnega stanja? Ne, ne v stroških za armado, kajti ti niso nič viši, ampak v strašanskih stroških, ki so za notranjo upravnistvo narastli po 1871. letu. Konečno se je govornik obrnil do zbornice, naj resno preišče proračun in nikakor ne dovoli, da bi se novi dolgovi delali: varčnost, varčnost mora postati načelo vladino! — V istem duhu je govoril baron Koller. — Finančni minister baron de Pretis, ves osupnen po teh govorih in posebno po besedi „bankrot“, je skušal zagovarjati vlado, kazaje na to, da ni ona kriva sedanjega denarnega stanja, ampak ker ona stori leto, kar državni zbor dovoli in potrdi; al ker je videl, da celó poročevalec baron Winterstein je opustil zagovarjanje vlade, se je sprehajal le v navadnih frazah, ki niso mogle izbrisati vtiska imenovanih govornikov, ker številke več govoriyo kot najlepše besede.